

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

Оркестровий факультет

кафедра оркестрових духових та ударних інструментів

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо організації педагогічної практики

Освітній ступінь	бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітня програма	_____
Статус освітнього компонента	обов'язковий

Харків 2024

Розробник: Висовень Андрій Васильович, старший викладач кафедри оркестрових духових та ударних інструментів ХНУМ імені І.П. Котляревського, Заслужений артист України

Рецензенти: Овчар Олександр Павлович, доцент кафедри оркестрових духових та ударних інструментів ХНУМ імені І.П. Котляревського, кандидат мистецтвознавства;
Фомін Володимир Вікторович, декан факультету мистецтв ХНПУ імені Г.С. Сковороди, доктор педагогічних наук

Методичні рекомендації розглянуто та схвалено на засіданні кафедри оркестрових духових та ударних інструментів, протокол № _____ від _____2024 р.

Методичні рекомендації розглянуто та схвалено на засіданні науково-методичної ради ХНУМ, протокол № _ від 27.11.2024

Гарант освітньої програми

(підпис)

Юрій ДЯЧЕНКО

(ім'я, ПРИЗВИЩЕ)

ВСТУП

Методичні рекомендації для проведення педагогічної практики розроблені відповідно до Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського та Наскрізної програми практики здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр, а також відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів спеціальності 025 Музичне мистецтво галузі знань 02 Культура і мистецтво для здобувачів ОП Сольне інструментальне та вокальне виконавство (*фахова профілізація «Фортепіано, орган»*). Мова проведення практики – українська.

Метою практичної педагогічної підготовки є оволодіння здобувачами освіти навичками планування/організації педагогічного процесу у закладах початкової та/або профільної мистецької освіти.

Завданнями практики, що послідовно направляють здобувача до досягнення поставленої мети, є:

- ознайомлення з організацією освітнього процесу у закладах початкової та/або профільної мистецької освіти;
- набуття досвіду роботи з типовим документообігом закладів освіти;
- вивчення педагогічного репертуару;
- безпосередня участь у педагогічному процесі, як в межах відвідувань занять керівника практики, так і під час проведення власних занять з візією та підтримкою керівника практики;
- аналіз авторських методик провідних педагогів вітчизняного й світового музично-педагогічного ком'юніті, шляхом відвідування майстер-класів, вебінарів, конференцій тощо;
- набуття досвіду оцінювання результатів навчання учнів закладів початкової та/або профільної мистецької освіти;
- створення письмового контенту, як додаткового джерела для опанування практичними педагогічними навичками: методичних розробок навчальних занять, планів-конспектів відвіданих уроків керівника практики, есеїв-рефлексій щодо відвіданих майстер-класів;
- практичне опанування застосунками для проведення дистанційного навчання: Zoom, GoogleMeet, Whiteboard, Jamboard для підвищення якості освітнього процесу;
- знайомство з особливостями та основами методик інклюзивного навчання та арт-терапії;
- використання технік (само)допомоги для підтримки ресурсного стану в стресових ситуаціях.

Методи навчання. У процесі практичної педагогічної підготовки здобувачі освіти застосовують практичний та наочний методи; новітні інформаційні та дистанційні технології (інформаційно-комунікативні), мультимедійні засоби навчання; аналізують сучасну навчально-методичну літературу, складають конспекти відвіданих занять, здійснюють їх аналіз; розробляють власні методичні матеріали: плани-конспекти та презентації занять, комплекти тестових завдань для контрольного оцінювання знань здобувачів освіти; добирають ілюстративний або інструктивний матеріал до обраних тем, складають творчі завдання; щотижнево заповнюють щоденник практики і складають звіт про практику за кожний семестр.

2. СТРУКТУРА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Курс	3-4	
Семестр	5-8	
Кількість кредитів ECTS	8	
Аудиторні навчальні заняття	лекції (год.)	–
	семінарські/практичні (год.)	–
	індивідуальні (год.)	–
Самостійна робота (год.)	240	
Форма підсумкового контролю	Заліки – 5-8 семестри.	

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Практична педагогічна підготовка складається з двох загальних розділів: навчальної практики (протягом 5-6 семестрів), яка спрямована на акумуляцію знань та навичок щодо педагогічного процесу, та виробничої практики, що стосується набуття безпосереднього досвіду педагогічної діяльності (протягом 7-8 семестрів).

За бажанням здобувача освіти, йому може бути надана можливість проходження виробничої практики протягом всіх семестрів навчання (у разі, коли він є викладачем закладу початкової та/або профільної мистецької освіти або має учня у школі-студії Університету).

5 – 6 СЕМЕСТРИ (навчальна практика).

5-6 семестри є початковою ланкою в практичній підготовці бакалаврів. Здебільшого на даному етапі застосовуються підготовчі форми роботи, до яких можна віднести вивчення педагогічного репертуару для кожного з класів закладів початкової та/або профільної мистецької освіти (для виконавських профілізацій), створення ілюстративних та дидактичних матеріалів (для фахової профілізації «Музикознавство»), знайомство з методичною літературою відповідного рівня. Важливою навичкою

практиканта є набуття досвіду оцінювання, що відбувається шляхом ознайомлення з критеріями оцінювання та програмними вимогами. Рекомендуємо відвідування академічних концертів, конкурсів, фестивалів задля надання практикантом власної оцінки однієї з прослуханих програм.

КЕЙС 1. Особливості викладання у закладі початкової та/або профільної мистецької освіти.

1.1. Практичне завдання:

Знайомство з законодавчою та нормативно-правовою базою, методичною літературою, програмами, типами документації, яку веде викладач початкового мистецького навчального закладу.

1.2. Список рекомендованих джерел:

1. Нормативно-правові акти початкової та профільної мистецької освіти (2024) URL: <https://arts.gov.ua/misteczka-osvita/pochatkova-profilna-mysteczka-osvita/>
2. Завалко, К., Фір, С. (2013). Основи орф-педагогіки: навч. метод. посібник. Черкаси : Друкарня «Черкаський ЦНП»
3. Романець, В.А. (2001). Психологія творчості: навч.посібник. 2-ге вид., доп. К.: Либідь

КЕЙС 2. Підготовка репертуарного матеріалу / ілюстративних / інструктивних / дидактичних матеріалів за дисциплінами з фаху різних видів складності.

2.1. Практичне завдання:

Дібрати / створити репертуарні списки / дидактичний матеріал для вивчення учнями дисципліни з фаху у початковому закладі початкової та/або профільної мистецької освіти для різних років навчання (роки навчання обираються здобувачем освіти-практикантом самостійно: елементарний рівень 1-4 класи/роки навчання, базовий рівень – 5-9 класи).

2.2. Орієнтовний список творів / дидактичних або ілюстративних матеріалів:

Флейта:

1. Дюссек. Старовинний танок
2. Б. Барток . П'єса.
3. Ф. Куперен. Гавот.
4. Б. Майзель. Кораблик
5. В.А. Моцарт. Вальс
6. В.А. Моцарт. Травнева пісня
7. М. Мільман. Баранець
8. О. Магіденко. Півник
9. Б. Дваріонас. Прелюдія

10. Л. Ревуцький. Пісенька
11. Ю. Шапорін. Колискова
12. Й. Гайдн. Німецький танок
13. В. Баркаускас. Сюїта для дітей «В зоопарку»
14. Е. Келлер. 10 етюдів для флейти
15. І. Кванц. Аріозо
16. А. Гаршнек. Рондо

Кларнет:

1. Г.Гендель. Сарабанда
2. Ф. Госсек. Гавот
3. Ю.Щуровський. Осінній наспів
4. К. Вебер. Хор мисливців
5. Ж.-Ф. Рамо. Менует
6. В.А. Моцарт. Селянський танок
7. К. Сен-Санс. Лебідь
8. Ш. Данкля. Баллада
9. Д. Мартіні. Андантіно
10. М. Лисенко. Елегія
11. Р. Вагнер. Адажіо
12. Л. Бетховен. Менует
13. Ж. Бізе. Антракт з опери «Кармен»
14. К. Вебер. Преціоза
15. К. Сен-Санс. Соната
16. К. Вебер. Концертіно

Гобой:

1. Й. Гайдн. Пісенька
2. Д. Мартіні. Гавот
3. В.А. Моцарт. Пісня пастушка
4. Г. Гендель. Веселий коваль
5. Л. Відеман. Етюд № 23
6. Д. Платті. Соната для гобоя ре-мінор
7. Ф. Флемінг. Етюд № 3
8. Ф. Флемінг. Етюд № 5
9. Г. Гендель. Жига
10. Б. Лятошинський. Мелодія
11. О. Кошиць. Романс
12. Й. Гайдн. Концерт до –мажор. Частина 2,3.

13. Г.Гендель. Ларгетто.
14. Г. Сінісало. Три мініатюри для гобоя і фортепіано
15. М.Скорик. Мелодія
16. Ю. Щуровський. Елегія

Фагот:

- 1.Українська народна пісня «Нічка темна»
2. Б. Барток. Адажіо
3. Ж. Люллі. Пісенька
4. Л. Бетховен. Сурок
5. Л. Бетховен. Контрданс
6. В. Косенко. Скерцино
7. Ф. Мендельсон. Анданте.
8. Ж. Рамо. Тамбурін
9. Б. Дваріонас. Прелюдія
10. В. Нейкірхнер. Концертний етюд
11. А. Вівальді .Концерт До-мажор
12. Ю. Вейсенборн. Етюд № 6
13. Ю. Вейсенборн. Етюд № 10
14. А. Хачатурян. Андантіно
15. Р. Шуман. Веселий селянин
16. А. Вівальді. Соната

Саксофон:

1. Й.С. Бах. Арія
2. Й. Брамс. Колискова пісня
3. Л. Бетховен. Сонатіна
4. К. Дебюссі. Маленьке негрня
5. В.А. Моцарт. Сільський танок
6. Р. Шуман. Кнехт Рупперт
7. Р. Шуман. Мелодія
8. М. Мюль. Етюд №7
9. С. Лансен. Саксофоніана
10. Е. Гріг. Морська пісня
11. Ф.Крейслер. Сінкопи
12. Ф.Куперен. Фанфари
13. А. Томіс. Мініатюра № 6
14. Л. Відеман. Етюд № 1
15. Ірландська народна пісня. «Лондонське повітря»
16. Г.Гендель. Сонатіна № 4 (3, 4.частини)

Валторна:

1. Українська народна пісня «Женчичок-бренчичок»
2. Українська народна пісня «Ой, лопнув обруч»

3. Й.С. Бах. Менует
4. Л. Бетховен. Чарівна квітка
5. Й. Гайдн. Аллегро
6. Г. Гендель. Мелодія
7. Е. Гріг. Смуток за вітчизною
8. К. Вебер. Хор мисливців
9. В. Зиріг. Вокаліз
10. А. Кореллі. Сарабанда
11. С. Монюшко. Думка з опери «Галька»
12. В.А. Моцарт. Весняна пісня
13. В.А. Моцарт. Уривок з опери «Чарівна флейта»
14. Ф. Шуберт. Серенада
15. Ф. Шуберт. Перша втрата
16. Р. Шуман. Колискова

Труба:

1. Українська народна пісня «Журавель»
2. Українська народна пісня «Корольок»
3. Українська народна пісня «Ой, джигуне, джигуне»
4. Й.С. Бах. П'єса
5. Б. Барток. Пісня
6. Л. Бетховен. Походна пісня
7. Й. Гайдн. Пісенька
8. Х. Глюк. Гімн з опери «Іфігенія в Тавриді»
9. Г. Гембера. Наспів
10. В. Заремба. Дивлюсь я на небо
11. М. Лисенко. Пісня Лисички з дитячої опери «Коза-дереза»
12. В.А. Моцарт. Алегрето
13. М. Мільман. Розповідь
14. Р. Шуман. Вершник
15. А. Філіпенко. На місточку
16. Естонська народна пісня «Зозуля» (дуєт)

Тромбон:

1. К. Дімітреску. Селянський танець
2. А. Кореллі. Адажіо
3. Дж. Перголезі . Сициліана
4. Г. Амброзіус. Соната
5. Г. Гендель. Сарабанда
6. Л. Ервелауа. Елегія
7. Л. Бетховен. Сонатіна
8. Г. Гендель. Жига

9. В. Моцарт. Арія
10. М. Равель. Пavana
11. Л. Бетховен. Соната, ор. 27, №2
12. Й.А. Хассе. Два танці
13. Б. Лятошинський. Мелодія
14. Дж. Перголезі. Арія «Нина» («Tre giorni son che Nina»)
15. Й. С.Бах. Аріозо
16. Р. Паке. Концерт для тромбону з симфонічним оркестром (переклад для тромбону з фортепіано)

Туба:

1. Українська народна пісня «Журавель»
2. Е. Поццолі .«Сумна хвилина»
3. В. А. Моцарт. Аллегретто
4. Б. Барток. «Пісня»
5. С. Монюшко. «Казка»
6. Г. Гендель. Бурре
7. В. Косенко. Скерцино
8. В. А. Моцарт. «Арія»
9. Л. Бетховен. Менует
10. К. Сен-Санс. «Слон» з сюїти "Карнавал тварин"
11. І. Дубовський .«Танок»
12. Б. Барток. «Адажіо»
13. Б. Бріттен. «Сентиментальна сарабанда»
14. Й. Гайдн. «Капріччіо»
15. Л. Колодуб. «Гумористична кадрили»
16. Х. Глюк. «Гавот»

Ударні інструменти.

Ксилофон:

1. Українська народна пісня "Їхав козак за Дунай"
2. Б. Барток. Два румунські марші
3. Й.С. Бах Рондо
4. Й.С. Бах Скерцо

5. Л. Бетховен. Менует
6. Л. Боккеріні. Менует'
7. Й. Гайдн. Угорське рондо
8. Е. Гріг .Танець Анітри
9. К. Домінчени. Скерцо
10. М. Лисенко. Український танок
11. Т. Козлова. «Театр ляльок» -п'еса для ксилофона, вібрафона та фортепіано
12. Б. Сметана. Вальс
13. К. Сен-Санс. Інтродукція та Рондо-капрічіозо
14. Г. Черненко. Етюд «Примха»(Etude Caprise)
15. Ф. Шуберт. Музичний момент
16. Р. Шуман. Сміливий вершник

Марімба:

1. П. Крестон Концертино для марімби з оркестром
2. Г. Дініку Жайворонок
3. Н. Розауро Концерт для марімби з оркестром №1
4. Н. Розауро Концерт для марімби з оркестром №2
5. Е. Сежурне концерт для марімби з оркестром
6. К. Абе. Little windows
7. Г. Орловський Марш-скерцо
8. Ф. Розсік Гавот
9. К. Абе Вітер в бамбуку
10. К. Абе Варіація на тему дитячої пісеньки
11. Г. Стаут Мексиканські танці
12. Б. Сметана Полька з тциклу «Чеські танці»

Малий барабан:

1. Р.Аніко, С.Бодо. Маленькі п'еси
2. У. Бенсон. Два танця: Грецький.Фанданго
4. М. Равель. Болеро
5. J. Пере. Share drum solo
6. M. Schneider. Concert voor Kleine trom.

7. Ф. Пассероне. П'єса
8. Д.Палієв. Етюд
9. Ж. Делеклюз. Імітація
10. А. Капио. The charger
11. В. Штейман. Квартет ударних інструментів
11. В. Штейман. Ритмові вправи
13. Дж. Тізар. Етюд для малого барабана
14. С. Хмельов. Репертуарна збірка для ударних інструментів.

2.2. Список рекомендованих джерел:

1. Алтухов В.М. Гами і вправи для розвитку техніки гри на кларнеті - навчальний посібник (хрестоматія), 2009 р.
2. Альбом учня-гобоїста: Навчально-педагогічний репертуар ДМШ. 4-5 класи/ Укл. О. Щеглов. - Київ, 1971
3. Альбом учня-кларнетиста: Навчально-педагогічний репертуар для ДМШ / Укл. М. Тимоха. - К., 1975
4. Андресен В. Альбом учня-тромбоніста: педагогічний репертуар. Вип. 3. - К., 1974.
4. Вибрані етюд для фагота/ Ред.-укл. В. Комаровський - Краків, 1973
5. Двадцять чотири п'єси для фагота (або тромбона) і фортепіано / Укл. О. Литвинов. - Київ, 1969
6. Закіян Х. Школа гри на малому барабані. Єреван : Луйє, 1986
7. Збірник інструментальних та вокальних творів у перекладенні для валторни / уклад. Басараб О.В. ; за заг. ред. Самоварової Т.М. Харків : ОНМЦПК, 2022
8. Збірник п'єс для саксофона/ Упор. Мельник О., Микитюк Ф.- Івано-Франківськ, 2001
9. Кізант Г. Техніка гри на ударних інструментах. Київ, 1986.
10. Кобець І. Основи навчання гри на трубі. К.: Музична Україна, 1985
11. Навчальний репертуар для гобоя. /Ред.-укл. М. Законець. - К.,1981
12. Навчальний репертуар ДМШ для фагота. Ч.1/Ред. укл. Н. Строкач. – К., 1981
13. Навчальний репертуар для ДМШ: Флейта, 3 клас.- Київ,1979
14. Навчальний репертуар для ДМШ: Флейта, 4 клас.- Київ,1980
15. Навчальний репертуар для ДМШ: Флейта, 5 клас.- Київ,1981

16. Носов В. 25 етюдів для саксофона. – Львів, 2001
17. Палієв Д. Школа для ударних інструментів. – Софія, «Наука і мистецтво», 1965
18. Пилипчак В. Г. Школа гри на валторні. Київ : ДМЦНЗКіМ України, 2008.
19. Посвалюк В. Щоденні самостійні вправи трубача. Навчально-методичний посібник. К., 2003
20. Резевський З. Школа гри на ударних інструментах. Ріга, 1969
21. Спарк Ф. Навчальні етюди для туби – 65 прогресивних етюдів. – Англомузика, 2014
22. Тізар Дж. Етюди для малого барабану. Прага, 1966.
23. Учбовий репертуар для труби. ДМШ 5 кл./ Ред.-упор. Велофастов О. – Музична Україна, 1985
24. Херар П Школа гри на саксофоні.- Будапешт, 1963
25. Якустіді І. В. Валторна 1 клас. Київ : «Музична Україна», 1983
26. Якустіді І. В. Валторна 2 клас. Київ : «Музична Україна», 1984
27. Buddy Rich's. Modern interpretation of snare drum rudiments / Ted MacKenzie, Buddy Rich. Book/2-DVDs. New York : Music Sales America, 2006
28. Contemporary Drumset Techniques: Innovative Concepts for the Contemporary Drummer / Rick Latham. Book & 4 CDs. Van Nuys, California : Alfred Music, 2009
29. Вправи для валторни: гами, легато, етюди та інше | ColinDorman.com <https://colindorman.com/french-horn-exercises/>

КЕЙС 3. Опанування опусами педагогічного репертуару за рівнями виконавської майстерності, які відповідають різним рокам навчання у закладі початкової та/або профільної мистецької освіти. Презентація творів педагогічного репертуару керівнику практики від кафедри.

3.1. Практичні завдання:

– виконання творів з переліку педагогічного репертуару (гра на інструменті, диригування, спів тощо) з визначенням технічних складнощів та формулюванням педагогічних завдань щодо кожного твору (для різних років навчання);

– написання анотації з формулюванням завдань для поетапної роботи з кожним твором (для різних років навчання);

3.2. Список рекомендованих джерел:

1. Афанасьєв Ю. (2009) Професійна підготовка музиканта. Київ : ДАКККіМ.
2. Белявіна Н. (2015) Методологія та методика викладання фахових мистецьких дисциплін. Київ : НАКККіМ.
3. Бутенко В. (2012) Музична педагогіка. Херсон : Грінь.
4. Гринчук, І., Бурська, О. (2008) Проблеми музичного мислення : діалектика муз. логосу та ейдосу.

КЕЙС 4. Опрацювання видів і форм поточного і підсумкового контролю і критерії оцінювання учня закладу початкової та/або профільної мистецької освіти.

4.1. Практичні завдання:

- створити список вимог та критеріїв оцінювання результатів навчання учнів різного рівня підготовки/термінів навчання;
- створити чек-ліст типових помилок учнів різного рівня підготовки/термінів навчання та методів їх усунення;
- за результатами відвідування заняття / іспиту / концерту провести письмовий аналіз переваг та недоліків представленої програми /відповіді учня та здійснити її альтернативне оцінювання (письмово).

4.2. Список рекомендованих джерел:

1. Демчишин, М. (2004) Методика формування художньо-творчої особистості засобами музичного мистецтва. Мрія-1 ЛТД.
2. Дряпіка, В. (2000) Теорія і практика формування ціннісних орієнтацій педагога-музиканта. Ліра

КЕЙС 5. Підготовка та написання тематичних планів, розгорнутих планів-конспектів занять з фаху / музично-теоретичних занять.

5.1. Практичне завдання:

Написати розгорнуті плани-конспекти трьох занять з дисципліни фахового циклу із зазначенням: рівня підготовки/терміну навчання /класу, виконуваної програми, завдань конкретного уроку та рекомендацій щодо самостійної роботи.

КЕЙС 6. Творчо-пошуковий підхід до завдань і форм роботи на заняттях з фаху.

6.1. Практичне завдання:

– створити каталог творчих та/або ігрових завдань (вправ) для уроків з учнями-початківцями із зазначенням їх призначення (на розвиток ритму, емоційності, вивчення нот тощо).

6.2. Список рекомендованих джерел:

1. Гладких, А. (2008) Формування професійного виконавства на духових інструментах. ХДАК.
2. Душний А. І. Активізація творчої діяльності майбутніх педагогів музики. Педагогіка і психологія професійної освіти. Київ, 2005. 140 с.
3. Орф-підхід та інклюзія : метод. посіб. / Уклад : В. В. Колодяжна, Т. Черноус (2022)

КЕЙС 7. Відвідування майстер-класів, конференцій, вебінарів, що націлені на вдосконалення педагогічної майстерності.

7.1. Практичні завдання:

- відвідати захід, який має музично-педагогічну спрямованість;
- Написати есей-рефлексію щодо відвіданого заходу.

Критерії есею:

- обсяг – 1-2 сторінки, кегль 14, шрифт Time New Roman, інтервал 1,5;
- висвітлити тему заходу, автора-доповідача, музичний матеріал, дату відвідування; хто є автором заходу;
- описати основні проблемні ситуації, які було обговорено.

7.2. Список рекомендованих джерел:

Флейта:

<https://youtu.be/XtcnxvfPg4k?feature=shared>

Гобой:

<https://youtube.com/watch?v=MbeSeiDiu5A&feature=shared>

Кларнет:

https://www.youtube.com/watch?v=aVN9qqpR_hM

<https://www.youtube.com/watch?v=urZf4bPXHgk>

<https://www.youtube.com/watch?v=CxTSX91ehWI>

<https://www.youtube.com/watch?v=Gd-UpzXOskI&t=8s>

<https://www.youtube.com/watch?v=9HrtbeCvQaA&t=2s>

Фагот:

https://youtu.be/5dY3EG_HM0w?feature=shared

Саксофон:

<https://youtu.be/gSV0Ak73zXY?feature=shared>

Валторна:

<https://youtu.be/34I0KtHT0zI?feature=shared>

<https://youtu.be/KIzxeV0kKh8?feature=shared>

Труба:

<https://youtu.be/Ob6x5mq8Ihs?feature=shared>

Тромбон:

<https://search.app/38w1JbQ5T2GD9tRt7>

Туба:

https://youtu.be/2Kz_6-YSYEс?feature=shared

КЕЙС 8. Підготовка та заповнення звітної документації.

Заповнення щоденника практики (щотижнево).

Написання звіту з педагогічної практики (щосеместрово).

7 – 8 СЕМЕСТРИ (виробнича практика).

Виробнича практика проходить на базах практики (початкової та/або профільної мистецької освіти, Школа-студія ХНУМ імені І.П. Котляревського тощо). Головною метою виробничої практики є набуття практичних навичок викладання.

КЕЙС 9. Відвідування навчальних занять на базі практики.

9.1. Практичне завдання:

– складання аналізу-конспекту відвіданих навчальних занять (не менше ніж три).

КЕЙС 10. Проведення навчальних занять на базі практики.

10.1. Практичне завдання:

– проведення навчальних занять.

При відсутності можливості провести заняття з учнем керівник практики від кафедри забезпечує моделювання ситуації проведення уроку, а саме – ознайомлення здобувача освіти з програмою з дисципліни; складання плану-конспекту уроку; складання репертуару, який відповідає обраному рівню уроку з визначенням: методологічних і технічних складнощів та методів їх подолання з урахуванням регламенту часу), відвідування занять викладачів.

КЕЙС 11. Підготовка методичних розробок-презентацій навчальних занять з урахуванням власного досвіду викладання.

11.1. Практичні завдання:

– складання здобувачем методичних розробок уроку (не менше ніж три);

– створення презентації з виокремленням ключових моментів уроку.

КЕЙС 12. Підготовка звітної документації.

Заповнення щоденника практики (щотижнево).

Написання звіту з педагогічної практики.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про освіту» Документ 2145-VIII, поточна редакція від 06.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2145-19#n1235>
2. Закон України «Про позашкільну освіту» Документ 1841-III, чинний, поточна редакція від 22.05.2021, підстава - 1414-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
3. Наскрізні програми практики здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського. URL: <https://num.kharkiv.ua/2513-normativni-dokumenti>
4. Нормативно-правові акти початкової та профільної мистецької освіти. URL: <https://arts.gov.ua/misteczka-osvita/pochatkova-profilna-mysteczka-osvita/>
5. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського. URL: <https://num.kharkiv.ua/share/docs/education/praktika/PolozhennyaPraktPidgotovka.pdf>
6. Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. Документ z0035-93, поточна редакція від 20.12.1994, підстава - v0351281-94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>

ДОДАТКИ

*Додаток 1. Щоденник педагогічної
практики (форма).*

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ
УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО**

_____ факультет
Кафедра _____

ЩОДЕННИК ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

здобувача вищої освіти ступеня бакалавр
_____ курсу
факультету _____

_____ *Спеціальність, освітня програма, фахове спрямування*

_____ *(ПІБ)*

Керівник практики від кафедри

_____ *(ПІБ)*

Консультант практики від бази практики

_____ *(ПІБ)*

20__-20__ навчальний рік

5 семестр

Тиждень	Вид активності / Тема / короткий зміст уроку	Відмітка про виконання	Підпис консультанта практики
Тиждень 1			
Тиждень 2			
Тиждень 3			
Тиждень 4			
Тиждень 5			
Тиждень 6			
Тиждень 7			
Тиждень 8			
Тиждень 9			
Тиждень 10			
Тиждень 11			
Тиждень 12			
Тиждень 13			
Тиждень 14			
Тиждень 15			
Тиждень 16			

6 семестр

Тиждень	Вид активності/ Тема / короткий зміст уроку	Відмітка про виконання	Підпис консультанта практики
Тиждень 1			
Тиждень 2			
Тиждень 3			
Тиждень 4			
Тиждень 5			
Тиждень 6			
Тиждень 7			
Тиждень 8			

Тиждень 9			
Тиждень 10			
Тиждень 11			
Тиждень 12			
Тиждень 13			
Тиждень 14			
Тиждень 15			
Тиждень 16			

20__-20__ навчальний рік

7 семестр

Тиждень	Вид активності / Тема / короткий зміст уроку	Відмітка про виконання	Підпис консультанта практики
Тиждень 1			
Тиждень 2			
Тиждень 3			
Тиждень 4			
Тиждень 5			
Тиждень 6			
Тиждень 7			
Тиждень 8			
Тиждень 9			
Тиждень 10			
Тиждень 11			
Тиждень 12			
Тиждень 13			
Тиждень 14			
Тиждень 15			
Тиждень 16			

8 семестр

Тиждень	Вид активності / Тема / короткий зміст уроку	Відмітка про виконання	Підпис консультанта

			практики
Тиждень 1			
Тиждень 2			
Тиждень 3			
Тиждень 4			
Тиждень 5			
Тиждень 6			
Тиждень 7			
Тиждень 8			
Тиждень 9			
Тиждень 10			
Тиждень 11			
Тиждень 12			
Тиждень 13			
Тиждень 14			
Тиждень 15			
Тиждень 16			

Правила ведення та оформлення Щоденника практики

1. Щоденник – основний документ студента під час проходження практики.
2. Під час практики студент щотижнево має особисто записувати в щоденник інформацію щодо участі у різних видах активностей.
3. По факту участі в активності(активностях) під час проходження практики протягом тижня студент зобов'язаний подавати щоденник на перегляд керівнику (консультанту) практики від установи / організації для відповідної відмітки про виконання заходу.
4. По закінченні семестру студент подає щоденник практики на погодження керівнику практики від кафедри, що є одним із складових заліку (поряд із письмовим звітом про проходження практики, методичною розробкою уроку у pdf-форматі або у форматі презентації (по одній у 5, 6, 7 семестрах), відео- або фото звітом (скріншотом) про проведення відкритого уроку та його методичною розробку у pdf-форматі (8 семестр).
5. Без заповненого щоденника студент не допускається до захисту матеріалів практики.

**Інформація про бази практики (установи, організації),
де здобувач вищої освіти проходив практичну підготовку**

Назва бази практики (установи, організації):

Термін проходження практики здобувачем вищої освіти _____

Керівник практики від бази практики (установи, організації):

(прізвище та ініціали)

(посада)

М. П.

(підпис)

*Додаток 2. Форма та рекомендації
щодо заповнення розробки уроку*

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА УРОКУ

З _____

назва дисципліни

Рівень освіти: Початкова мистецька освіта

Клас (рік навчання) _____

Розроблено здобувачем освіти (ПБ) _____

Тема уроку: _____

Мета уроку: _____

Вид заняття: _____

Методи навчання: _____

Наочний матеріал, технічні засоби навчання _____

Зміст уроку:

1. Організаційний момент: _____

2. Перевірка д/з та актуалізація знань, отриманих на попередніх уроках _____

3. Вивчення нового матеріалу, засвоєння нових знань, навичок _____

4. Систематизація вивченого, рефлексія уроку _____

5. Домашнє завдання _____

Рекомендовані джерела інформації _____

Урок розроблено відповідно до початкової програми / робочої програми навчальної дисципліни _____

Дата проведення уроку: _____

Керівник практики _____

(посада, ПБ)

(підпис)

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАПОВНЕННЯ МЕТОДИЧНОЇ РОЗРОБКИ

Рівень освіти	Початкова мистецька освіта: елементарний рівень (1-4 кл. ДМШ); базовий рівень (5-8 кл. ДМШ).	
Курс / клас	Вказуємо клас (або рік підготовки) учня, фах, ПІБ учня (якщо індивідуальне заняття).	
Розроблено здобувачем (ПІБ)	Вказуємо власні дані	
Тема уроку	Відповідно до програми	
Мета уроку	Має корелювати з темою уроку	
Вид заняття	Можливі типи уроку: урок-лекція, урок-бесіда, урок-практикум, контрольний урок, комбінований урок, урок-екскурсія тощо.	
Методи навчання	Вибрати ті методи, які застосовуються саме на цьому уроці: Практична робота з нотним текстом; наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); аудіо- та відеометод (прослуховування / перегляд записів творів); самостійна робота тощо.	
Наочний матеріал	Можливі варіанти: нотний текст творів, ілюстрації, схеми, таблиці, картки, підручники, збірники, методичні посібники, використання застосунків з дошкою (Jamboard GoogleMeet, Whiteboard Zoom тощо), використання відео та аудіо ілюстрацій, тестів, музичних фрагментів, вікторин.	
Зміст уроку	Організаційний момент	Створення сприятливої атмосфери Організація уваги учнів . Перевірка підготовки учнів до уроку.
	Перевірка д/з, актуалізація знань	Вказуємо як саме проводиться перевірка д/з: обговорення складнощів які виникли при виконанні, надаємо форми організації опитування д/з, список питань тощо.
	Вивчення нового матеріалу, засвоєння нових знань, навичок	В довільній формі надаємо опис того, що учень (студент) має засвоїти на уроці, надаємо конспект основних понять, важливих положень уроку (тезово)
	Систематизація вивченого, рефлексія уроку	Вказуємо питання на закріплення нової теми та підсумовуємо роботу учня (студента) на уроці
	Домашнє завдання	Вказуємо конкретне завдання з урахуванням фрагменту твору, який необхідно опрацювати, джерела, сторінки, параграфа з джерела тощо.
Рекомендовані джерела інформації	Список джерел для вивчення даної теми (подавати в APA стилі)	

Урок розроблено відповідно до початкової програми / робочої програми навчальної дисципліни _____

Додаток 3. Форма та рекомендації

щодо заповнення характеристики здобувача керівником практики

ХАРАКТЕРИСТИКА СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТАздобувача освіти _____ рівня _____
_____ форми навчання

(ПІБ практиканта)

«__» _____ 20__ року.

Керівник практики,
посада _____

підпис

розшифровка підпису

Примітки:

1. Характеристика надається керівником/консультантом практики здобувачу освіти, який завершив проходження практики та зберігається разом зі звітом і щоденником практики здобувача на кафедрі.

2. Приклад характеристики для педагогічної практики:

ПІБ проходив педагогічну практику в _____ з _____ по _____ 20__ року.

За час проходження практики ПІБ показав добрий рівень знань з педагогіки початкової / передфахової мистецької освіти. На заняттях з педагогічної практики на етапі навчальної практики вивчав методичну літературу, ознайомився з веденням документації викладача мистецької освіти, ознайомився з методологією викладання предмету, відвідував заняття консультанта практики. Під час виробничої практики ознайомився з особливостями реалізації освітніх програм відповідних рівнів, типами занять, проводив уроки з учнем ____ (вік, клас, фах). Під час підбору матеріалу та програми враховував вікові та індивідуальні особливості учня. Зарекомендував себе відповідальним, старанним, творчим, уважним. Дотримується педагогічної етики, поважає гідність дитини. Рекомендую оцінити педагогічну практику студента ПІБ на «_____».

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ
УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО**

Кафедра _____

ЗВІТ З ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

здобувача ступеня освіти бакалавр
_____ курсу

факультету _____

Спеціальність, освітня програма, фахове спрямування

(ПІБ)

Керівник практики від університету

(ПІБ)

Консультант практики від бази практики

(ПІБ)

ВИДИ ПРАКТИК, ТЕРМІНИ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА БАЗ ПРАКТИКВид практики (5 семестр 20__-20__ н.р.) педагогічна навчальна

Назва установи _____

Юридична адреса установи _____

Офіційний сайт установи _____

Керівник від бази практики _____

Учень (ПІБ, вік, фах, клас) _____

Вид практики (6 семестр 20__-20__ н.р.) педагогічна навчальна

Назва установи _____

Юридична адреса установи _____

Офіційний сайт установи _____

Керівник від бази практики _____

Учень (ПІБ, вік, фах, клас) _____

Вид практики (7 семестр 20__-20__ н.р.) педагогічна навчальна

Назва установи _____

Юридична адреса установи _____

Офіційний сайт установи _____

Керівник від бази практики _____

Учень (ПІБ, вік, фах, клас) _____

Вид практики (8 семестр 20__-20__ н.р.) педагогічна виробнича

Назва установи _____

Юридична адреса установи _____

Офіційний сайт установи _____

Керівник від бази практики _____

Учень (ПІБ, вік, фах, клас) _____

ЗМІСТ РОБОТИ на практиці:5 семестр _____

_____6 семестр _____

_____7 семестр _____

_____8 семестр _____

_____**ДОДАТКИ ДО ЗВІТУ**

в якості додатків можуть бути оприлюднені матеріали до щосеместрової звітності: методичні розробки уроків, презентації, репертуарні списки, план-конспект відвіданих уроків консультанта практики, есей щодо відвіданого заходу музично-педагогічної спрямованості, каталог ігрових вправ тощо.

**Додаток 5. Приклад заповнення щоденника
з педагогічної практики**

**2023-2024 навчальний рік
5 семестр (навчальна практика)**

Тиждень	Вид активності / Тема / короткий зміст уроку	Відмітка про виконання	Підпис консультанта практики
Тиждень 1	Ознайомлення з документацією викладача початкового мистецького закладу освіти (журнал, типові програми, робоча навчальна програма, поурочний план, див. перелік https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0571655-06#Text) та структурними підрозділами Комунального закладу «Дитяча музична школа №15» м. Харкова	виконано	
Тиждень 2	Ознайомлення з законодавчими актами, що регулюють діяльність викладача початкового закладу мистецької освіти (Статут школи, Положення про мистецьку школу, затвердженого Наказом Міністерства культури України від 09 серпня 2018 року № 686, зареєстрованого Міністерством юстиції України від 03 вересня 2018 року № 1004/32456, Законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», «Про культуру»	виконано	
Тиждень 3	1. Створення репертуарного списку для учнів _____ року навчання; 2. Вивчення методичної літератури з фахової дисципліни	виконано	
Тиждень 4	1. Виконання творів з переліку педагогічного репертуару (_____ рік навчання): – Л. Моцарт. Менует. – В. Косенко. «Доцик». – К. Черні. Етюд №2 ор.299 2. Написання анотації з формулюванням педагогічних завдань щодо кожного твору	виконано	
Тиждень 5	Створення репертуарного списку для учнів _____ року навчання;	виконано	
Тиждень 6	1. Виконання творів з переліку педагогічного репертуару (_____ рік навчання): – ... – ... – ... 2. Написання анотації з формулюванням педагогічних завдань щодо кожного твору	виконано	
Тиждень 7	Створення репертуарного списку для учнів _____ року навчання;	виконано	
Тиждень 8	1. Виконання творів з переліку педагогічного репертуару (_____ рік навчання): – ... – ... – ... 2. Написання анотації з формулюванням педагогічних завдань щодо кожного твору	виконано	
Тиждень 9	Створення репертуарного списку для учнів _____ року навчання;	виконано	
Тиждень 10	1. Виконання творів з переліку педагогічного репертуару (_____ рік навчання): – ... – ...	виконано	

	– ... 2. Написання анотації з формулюванням педагогічних завдань щодо кожного твору		
Тиждень 11	Розробка плану-конспекту заняття з дисципліни фахового циклу: дата __, прізвища та ім'я учня __, його рівня підготовки/терміну навчання. Програма: __	виконано	Шлеп
Тиждень 12	Оформлення й здача розробленого плану-конспекту заняття з дисципліни фахового циклу: дата __, прізвища та ім'я учня __, його рівня підготовки/терміну навчання. Програма: __ (розробка додається)	виконано	Шлеп
Тиждень 13	Створення каталогу творчих та ігрових завдань (вправ) для уроків з учнями-початківцями на розвиток ритму. (Каталог ігрових завдань додається)	виконано	Шлеп
Тиждень 14	Відвідування майстер класу провідного викладача школи Дата _____ Тема заходу _____	виконано	Шлеп
Тиждень 15	Написання есею-рефлексії щодо відвідування _____. (Есей додається).	виконано	Шлеп
Тиждень 16	Заповнення документації (щоденник, звіт практики)	виконано	Шлеп

7 семестр (виробнича практика)

Тиждень	Вид активності / Тема / короткий зміст уроку	Відмітка про виконання	Підпис консультанта практики
Тиждень 1	Відвідування бази практики____, знайомство з структурою закладу, сайтом тощо; знайомство з консультантом _____, його учнями.	виконано	Шлеп
Тиждень 2	Відвідування занять консультанта бази практики, дата _____; Складання аналізу-конспекту відвіданого заняття (конспект додається).	виконано	Шлеп
Тиждень 3	Відвідування занять консультанта бази практики, дата _____; Складання аналізу-конспекту відвіданого заняття (конспект додається).	виконано	Шлеп
Тиждень 4	Відвідування занять консультанта бази практики, дата _____; Складання аналізу-конспекту відвіданого заняття (конспект додається).	виконано	Шлеп
Тиждень 5	Відвідування занять консультанта бази практики, дата _____; Складання аналізу-конспекту відвіданого заняття (конспект додається).	виконано	Шлеп
Тиждень 6	Проведення навчальних занять на базі практики. Тема: _____ Учень: _____ Рівень підготовки _____	виконано	Шлеп
Тиждень 7	Проведення навчальних занять на базі практики. Тема: _____ Учень: _____ Рівень підготовки _____	виконано	Шлеп
Тиждень 8	Проведення навчальних занять на базі практики. Тема: _____ Учень: _____ Рівень підготовки _____	виконано	Шлеп
Тиждень 9	Проведення навчальних занять на базі практики. Тема: _____ Учень: _____ Рівень підготовки _____	виконано	Шлеп
Тиждень 10	складання плану-конспекту уроку за темою « _____ »;	виконано	Шлеп

Тиждень 11	створення презентації до плану-конспекту уроку з виокремленням ключових моментів уроку.	виконано	
Тиждень 12	складання плану-конспекту уроку за темою « ___ »;	виконано	
Тиждень 13	створення презентації до плану-конспекту уроку з виокремленням ключових моментів уроку.	виконано	
Тиждень 14	складання плану-конспекту уроку за темою « ___ »;	виконано	
Тиждень 15	створення презентації до плану-конспекту уроку з виокремленням ключових моментів уроку.	виконано	
Тиждень 16	Заповнення документації (щоденник, звіт практики)	виконано	

**Додаток 6. Приклад заповнення звіту
з педагогічної практики**

ВИДИ ПРАКТИК, ТЕРМІНИ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА БАЗ ПРАКТИК

Вид практики (5 семестр 20__-20__ н.р.) педагогічна навчальна

Назва установи Школа-студія ХНУМ імені І.П. Котляревського

Юридична адреса установи пл. Конституції 11/13, м. Харків, Україна

Офіційний сайт установи https://num.kharkiv.ua/

Консультант від бази практики ПІБ _____

Учень (ПІБ, вік, фах, клас) Прізвище, ім'я, _____ років, перший рік навчання

ЗМІСТ РОБОТИ на практиці:

5 семестр Протягом 5 семестру відбулося ознайомлення з типовою шкільною документацією, викладача початкового мистецького закладу освіти; було складено репертуарні списки для учнів 1-3 років навчання з написанням анотацій з формулюванням педагогічних завдань щодо кожного твору; було виконано твори з переліку педагогічного репертуару:.... Було розроблено плани-конспект заняття з дисципліни фахового циклу: «...», створено презентацію відповідно до обраної теми заняття. Також розроблено каталог ігрових завдань для початківців на розвиток ... Було відвідано майстер класу провідного викладача школи, основні положення заходу відображено у есеї. Всі матеріали практики додаються.